

MEMO

AAN Algemeen Bestuur
VAN Marcel Reefhuis
DATUM 23 april 2018
ONDERWERP Ontwikkelingen spoorveiligheid

Ontwikkelingen spoorveiligheid

Het Algemeen Bestuur is het afgelopen jaar meerdere malen geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor door Twente. In deze memo wordt u nader geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen naar aanleiding van o.a. gegevens over het gerealiseerde transport in 2017.

Maatregelen en effect op gerealiseerd vervoer

Spoorveiligheid is al geruime tijd een aandachtspunt voor het bestuur vanwege aanhoudende overschrijdingen van risicoplafonds voor het spoorvervoer van gevaarlijke stoffen, die op landelijk niveau zijn vastgelegd in het basisnet Spoor (Wet Basisnet). De overschrijdingen gaven aanleiding om vanuit Veiligheidsregio Twente een stevig statement uit te laten gaan en de staatssecretaris op te roepen met extra maatregelen te komen. U bent op 23 juni 2017 nader ingelicht over het pakket aan maatregelen dat door de staatssecretaris is aangekondigd. Het pakket omvat:

- Een loket bij ProRail voor sturing vooraf op de risicoplafonds.
- De voorbereiding van een routeringsbesluit voor het geval de maatregelen te weinig effect hebben.
- Een eventuele herijking van risicoplafonds, waarbij decentrale overheden betrokken zullen worden.
- Een prestatieregeling voor het beter benutten van de Betuweroute.
- Het verleggen van vervoersstromen binnen Nederland.
- Modal-shift naar binnenvaart.

Inmiddels zijn enkele kwartalen gepasseerd sinds de aankondiging van maatregelen en zijn gegevens over het gerealiseerd transport in 2017 bekend. Er is sprake van een significante afname van het aantal wagons met gevaarlijke stoffen, met name in de laatste twee kwartalen van 2017. De afname zit bovendien vooral in de aantallen wagons met brandbare gassen. Brandbare gassen hebben een grote invloed op de hoogte van risico's rondom het spoor, meer dan bijvoorbeeld brandbare vloeistoffen. In verhouding worden door Twente in beperkte mate toxische vloeistoffen en – gassen vervoerd.

Op basis van deze gegevens lijkt het overleg tussen ProRail en vervoerder goed te functioneren.

Tweede Kamer

In het overleg van de Tweede Kamer van juli 2017 over het spoor zijn drie moties ingediend door de kamerleden Kröger en Jetten. In die moties wordt de staatssecretaris opgeroepen:

- concrete voorstellen uit te werken voor verlaging van de maximumsnelheid voor goederentreinen tussen 23.30 uur en 05.30 uur op trajecten door kernen op de Brabantroute en Bentheimroute;
- te zorgen dat een zo groot mogelijk aandeel van de gevaarlijke stoffen via de Betuweroute vervoerd wordt;
- de Tweede Kamer te informeren op basis van welke criteria besloten zal worden om eventueel het routeringsbesluit in te zetten.

Op 15 februari jl. heeft de Tweede Kamer opnieuw over het spoor gedebatteerd. In dat overleg ging het echter met name over geluids- en trillingshinder. De verwachting is dat de staatssecretaris de Tweede Kamer in april/mei nader gaat informeren over de voorbereiding van het routeringsbesluit en de verschuivingen naar de Betuweroute. Vanuit Veiligheidsregio Twente wordt daarnaast navraag gedaan en er op aangedrongen om antwoord te krijgen op de motie ten aanzien van het langzaam rijden door de kernen in de nachturen.

Het ministerie wil daarnaast in overleg gaan over de hoogte van de risicoplafonds op bepaalde trajecten. De vaststelling van sommige risicoplafonds in het basisnet is vooral gebaseerd op maximale afwikkeling via de Betuweroute en minder op de lokale veiligheidssituatie. Hierdoor is op sommige trajecten een wat “te krap jasje”

ontstaan, zeker bij omleidingen. Dit geldt onder meer voor de Twentelijn. Met de risico-uitgangspunten die bij de totstandkoming van het basisnet golden, worden de plafonds "herijkt". De decentrale overheden worden hier intensief bij betrokken. De vorige staatssecretaris heeft namelijk toegezegd dat als er naar de risicoplafonds gekeken wordt, dat in overleg met de decentrale overheden gebeurt. Vanuit de Provincies Gelderland en Overijssel is er contact met het ministerie over dit onderwerp.

Vanuit onze optiek zou bij aanpassing van risicoplafonds ook naar het risicoplafond van de Twentekanaallijn gekeken moeten worden. Tussen Zutphen-Delden-Hengelo is sprake van een hoog risicoplafond, maar in de praktijk rijden er geen transporten met gevaarlijke stoffen tussen Zutphen en Delden. Tussen Delden en Hengelo is alleen sprake van lokaal bestemmingsverkeer.

Risicocommunicatie

Veiligheidsregio Twente anticipeert uiteraard blijvend op het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor. In september 2017 is de campagne 'Hoe spoort het' van start gegaan. Doel hierbij was het vergroten van de zelfredzaamheid van Twentse inwoners bij een calamiteit bij het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor. Er zijn bijeenkomsten georganiseerd in gemeente Hof van Twente, gemeente Oldenzaal en gemeente Borne. Bij een aantal gemeenten is de VRT aanwezig geweest op veiligheidsdagen en informatiemarkten met informatie over spoorveiligheid en de game www.hoespoorthet.nl. De game is ruim 4.000 keer gespeeld en wordt elke dag nog door een handvol mensen gespeeld. Alle gemeenten hebben informatiekaarten verspreid.

Bijlage: vervoersgegevens spoorvervoer gevaarlijke stoffen in Twente

DOORGAAND VERVOER GEVAARLIJKE STOFFEN IN WAGONEQUIVALENTEN PER JAAR							
	Categorieën -->	A	B2	B3	C3	D3	D4
		Brandbaar gas (LPG)	Toxisch gas (Ammoniak)	Zeer toxisch gas (Chloor)	Zeer brandbare vloeistof (Benzine)	Toxische vloeistof (Acrylnitril)	Zeer toxische vloeistof (Fluorwaterstof)
2015	Deventer - Almelo	3006	92	0	986	88	2
	Almelo - Hengelo	3006	92	0	986	88	2
	Hengelo - Oldenzaal	3114	92	0	1046	86	7
	Hengelo - Delden	0	0	0	0	0	0
	Zutphen – Delden	110	0	0	44	0	5
2016	Deventer - Almelo	4425	213	0	2878	159	54
	Almelo - Hengelo	4425	213	0	2878	159	54
	Hengelo - Oldenzaal	4525	213	0	2935	159	54
	Hengelo - Delden	100	0	0	37	0	6
	Zutphen – Delden	0	0	0	0	0	0
2017	Deventer - Almelo	1328	22	0	1737	0	58
	Almelo - Hengelo	1328	22	0	1737	0	58
	Hengelo - Oldenzaal	1423	22	0	1761	0	68
	Hengelo - Delden	98	0	0	33	0	10
	Zutphen – Delden	0	0	0	0	0	0
Uitgangspunt en t.b.v. Basisnet	Deventer – Almelo	210	200	0	1000	50	50
	Almelo – Hengelo	210	200	0	1000	50	50
	Hengelo - Oldenzaal	1900	200	0	1900	50	50
	Hengelo – Delden	1910	200	0	1100	50	50
	Zutphen – Delden	1700	200	0	1050	50	50

Tabel 1: Bron www.infomil.nl 9 april 2017

DOORGAAND VERVOER GEVAARLIJKE STOFFEN IN WAGONEQUIVALENTEN PER KWARTAAL							
	Categorieën -->	A	B2	B3	C3	D3	D4
		Brandbaar gas (LPG)	Toxisch gas (Ammoniak)	Zeer toxisch gas (Chloor)	Zeer brandbare vloeistof (Benzine)	Toxische vloeistof (Acrylnitril)	Zeer toxische vloeistof (Fluorwaterstof)
2017 – q1	Deventer - Almelo	709	9	0	648	0	12
	Almelo - Hengelo	709	9	0	648	0	12
	Hengelo - Oldenzaal	735	9	0	658	0	15
	Hengelo - Delden	29	0	0	11	0	3
	Zutphen – Delden	0	0	0	0	0	0
2017 – q2	Deventer - Almelo	294	4	0	454	0	18
	Almelo - Hengelo	294	4	0	454	0	18
	Hengelo - Oldenzaal	322	4	0	456	0	21
	Hengelo - Delden	28	0	0	10	0	3
	Zutphen – Delden	0	0	0	0	0	0
2017 – q3	Deventer - Almelo	144	1	0	340	0	13
	Almelo - Hengelo	144	1	0	340	0	13
	Hengelo - Oldenzaal	175	1	0	346	0	15
	Hengelo - Delden	31	0	0	6	0	2
	Zutphen – Delden	0	0	0	0	0	0
2017 – q4	Deventer – Almelo	181	8	0	296	0	15
	Almelo – Hengelo	181	8	0	296	0	15
	Hengelo - Oldenzaal	191	8	0	302	0	17
	Hengelo – Delden	10	0	0	6	0	2
	Zutphen – Delden	0	0	0	0	0	0

Tabel 2: Bron www.infomil.nl 9 april 2017